

Levanger
kommune

Verdal
kommune

Temaplan landbruk 2017-2020

vedtatt av samkommunestyret 18.08.17, sak 29/17

Innhold

1	FORMÅLET MED PLANEN	3
2	BETYDNINGEN FOR SAMFUNNSUTVIKLINGEN	3
2.1	NATURGITTE FORUTSETNINGER	3
2.2	DEN NORSKE MODELLEN	4
2.3	NASJONALE FØRINGER	4
2.4	REGIONALE FØRINGER	4
2.5	KOMMUNENS OPPGAVER	5
2.6	LANDBRUKETS ROLLE I SAMFUNNSUTVIKLINGEN	6
2.7	KOMMUNENS ROLLE I SAMFUNNSUTVIKLINGEN	7
3	MÅLBILDET FOR ÅR 2030	8
4	UTFORDRINGER OG MULIGHETER	8
4.1	VELFERDSSTAT UNDER PRESS	9
4.2	KOMPETANSE, INNOVASJON OG LEDELSE	9
4.3	SAMFERDSEL OG MOBILITET	9
4.4	FOLKEHELSE OG SOSIAL ULIKHET	9
4.5	DEMOKRATI, MEDVIRKNING OG FRIVILLIGHET	10
4.6	ATTRAKTIVITET OG BOLYST	10
4.7	AREALDISPONERING	10
4.8	GLOBALISERING	10
4.9	DIGITALISERING	11
4.10	SAMFUNNSSIKKERHET	11
4.11	KLIMA OG MILJØ	11
5	MÅL OG STRATEGIER	12
6	HANDLINGSPLAN MED TILTAKSDEL 2018-2021	13
6.1	BEHOV FOR NYE UTREDNINGER OG PROSJEKTER	13
7	LENKEDOKUMENTER, KUNNSKAPSRUNNLAG	14
		2

1 FORMÅLET MED PLANEN

Temaplan landbruk er felles for kommunene Levanger og Verdal og inngår i kommunenes [plan- og styringssystem Levanger](#) og [plan- og styringssystem Verdal](#).

Temaplanen er et styringsverktøy for fagavdeling landbruk for prioritering av arbeid i planperioden. I tillegg til en vurdering av utfordringsbildet for landbruksnæringen, omhandler temaplanen mål og strategier knyttet til kommunal samskaping med landbruket. Planen gir landbruksnæringa en oversikt over og forståelse for kommunens oppfatning og prioritering av arbeidsoppgaver.

Temaplan landbruk følges opp gjennom årlige *handlingsplaner* for hver enkelt kommune. Disse skal utarbeides av det enkelte landbrukskontor i årets siste kvartal. Handlingsplanen skal inneholde en ansvarsfordeling av lovpålagte arbeidsoppgaver og tiltaksplan for utviklingsoppgaver. Landbruksnæringa skal medvirke i arbeidet med handlingsplanen. Temaplanen revideres ved behov.

Strategiske føringer i Planstrategien, Kommuneplanens samfunnsdel og kommunedelplaner følges opp i prioriteringene av mål og strategier i Temaplan landbruk. Temaplanen skal også bidra til at kunnskap om landbruket legges til grunn ved neste revidering av økonomiplan og det strategiske planverket.

Rammene for *Temaplan landbruk* er gitt i lokale, regionale og nasjonale føringer jmfør *kapittel 2- Betydningen for samfunnsutviklingen*.

I utarbeidelsen av temaplanen er også forskning og annen dokumentert kunnskap lagt til grunn. Føringer og kunnskapskilder kan ses gjennom lenker i kapittel 7.

2 BETYDNINGEN FOR SAMFUNNSUTVIKLINGEN

Hver 7.sysselsatte i Levanger og Verdal er direkte eller indirekte tilknyttet landbruket. Som to store landbrukskommuner med kremen av matjord i fylket står Levanger og Verdal for en svært stor del av produksjonen i fylket og for noen produksjoner en vesentlig del av landsproduksjonen.

2.1 Naturgitte forutsetninger

Levanger og Verdal er to av kommunene i Nord-Trøndelag med best forutsetning for å drive jordbruksproduksjon. Området har et variert og næringsrikt jordsmonn, fra elveavsetningene i Verdal som gir grunnlag for stor grønnsakproduksjon, til den avlingsstabile leirholdige jorda avsatt i havet etter istida. Innimellom det åpne jordbrukslandskapet finnes skogåser, som strekker seg innover mot fjellet. Skoggrensa ligger på mellom 450 til 500 meter over havet. Rundt fjorden ligger gjennomsnittlig døgnmiddeltemperatur i vekstperioden (juni, juli og august) på ca 12°C og nedbør er på mellom 650 mm til 850 mm i året.

2.2 Den norske modellen

Den norske landbruksmodellen er basert på samarbeid mellom det offentlige og landbruksnæringa og har i all hovedsak vært vellykket. Modellen bygger på fire bærebjelker: Et velfungerende importvern, samvirkebaserte markedsordninger, forhandlingsinstituttet og en eiendomspolitikk for å sikre den selveiende bonde.

2.3 Nasjonale føringer

Behovet for matvaresikkerhet gjør at landbruk er en politisk styrt næring, der rammene i stor grad bestemmes av regjeringen og Stortinget gjennom stortingsmeldinger. Hvert år forhandler Norges Bonde- og småbrukarlag og Norges Bondelag med staten ved Landbruks- og matministeren gjennom jordbruksforhandlingene. Her fastsettes de økonomiske rammene for matproduksjon og fordelingen av disse.

Følgende nasjonale føringer fastsetter rammevilkår og virkemidler:

- [Stortingsmelding nr 11 \(2016-2017\) «Endring og utvikling- en fremtidsrettet jordbruksproduksjon»](#) ble vedtatt 25.april 2017 og fastsetter mål om matvaresikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskapning og bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser.
- [Regjeringserklæringen](#) fastsettes av den valgte regjering for den regjeringsperioden de er i. Her fastsettes mål og prioriteringer som videre vil være førende for landbrukspolitikken.
- [Stortingsmelding nr 6 \(2016-2017\) «Verdier i vekst- Konkurransedyktig skog- og trenæring».](#)

2.4 Regionale føringer

Det nordtrønderske landbruket gir grunnlag for om lag 18 % av sysselsettingen i fylket. Av den nasjonale matvareproduksjonen står Nord-Trøndelag for omlag 11 %, mens fylket innen enkelte produksjoner står for opp imot 20 % av produksjonen i Norge. Dette gjør regionen til et svært interessant landbruksområde nasjonalt. De regionale føringene er gitt gjennom:

- [Landbruksmeldinga for Trøndelagfylkene \(vedtatt i fylkestinget i Nord- og Sør-Trøndelag januar 2010\)](#)
- [Landbruksmelding for Trøndelag- status og oppfølging. Nord-Trøndelag fylkeskommune \(mai 2012\)](#)
- Regionalt bygdeutviklingsprogram og handlingsplan for Landbruksmelding for trøndelagsfylkene 2013-2017. Status per 31.12.2016 (ikke ferdigstilt enda)
- [Regionalt næringsprogram for landbruket i Nord-Trøndelag 2013-2017](#)
- [Regionalt skog- og klimaprogram for Nord-Trøndelag 2013-2017 \(desember 2012\)](#)
- [Regionalt miljøprogram for jordbruket i Nord-Trøndelag 2013-2016](#)
- [Melding om kystskogbruket 2015](#)

2.5 Kommunens oppgaver

I 1994 overførte staten ansvaret for den lokale landbruksforvaltningen til kommunene, noe som innebar at kommunene ble førstelinjemyndighet for behandling av jord- og skogbruksaker og førstelinjetjeneste for Innovasjon Norge. I 2004 ble kommunenes ansvar styrket ytterligere gjennom ny delegering av vedtaksmyndighet innen juridiske og økonomiske virkemidler. I denne perioden er kommunens myndighetsrolle økt på bekostning av utviklerrollen.

På bakgrunn av dette utfører Innherred samkommune, ved fagavdeling landbruk, årlig rundt 2200 enkeltvedtak i tilskuddssammenheng for jordbruket, som igjen utløser rundt 190.000.000 kroner. 5 – 10 % av disse sakene skal kontrolleres ved befaring. Innen skogbruk utføres det årlig 320 saker i tilskudds- og skogfondssammenheng som igjen utløser 6.000.000 Kr. For 10% av alle tildelte tilskudd utføres det igjen kontroller og befaringer. Innen vilt- og utmarksforvaltning (her inngår også fjellstyrearbeid) har man årlig 100 saker. Innen IBU- «midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket» for tradisjonelt landbruk og for tilleggsnæringer, forberedes saker og innstilles av kommunen før det sendes til behandling hos Innovasjon Norge. Etter endt prosjektperiode skal omsøkte prosjekter godkjennes og kontrolleres, noe som inngår i kommunes oppgaver. Årlig behandles mellom 10 og 20 saker innen tradisjonelt landbruk og 5-10 saker innen tilleggsnæringer.

Ved siden av lovpålagte oppgaver har enheten ansvar for flere prosjekter.

Kommunens landbrukskontor behandler i underkant av 500 saker i året etter følgende lovverk med tilhørende forskrifter:

Jordloven med tilhørende 73 forskrifter	Forurensningsloven med tilhørende 127 forskrifter
Konsesjonsloven med tilhørende 11 forskrifter	Reindriftsloven med tilhørende 26 forskrifter
Odelsloven med tilhørende 15 forskrifter	Lov om folkehelsearbeid
Skogbruksloven med tilhørende forskrifter 22 forskrifter	Plan- og bygningsloven med tilhørende 81 forskrifter
Beiteloven og Lov om grannegjerde (Grannegjerdeloven)	Forvaltningsloven med tilhørende 95 forskrifter
Fjellova med tilhørende 27 forskrifter	Offentlighetsloven med tilhørende 9 forskrifter
Statsallmenningsloven med tilhørende 2 forskrifter	Friluftsløven med tilhørende 3 forskrifter
Lov om bygdeallmenninger med tilhørende forskrift	Lov om laksefiske og innenlandsfiske med tilhørende 31 forskrifter
Naturmangfoldsloven med tilhørende 97 forskrifter	Viltloven med tilhørende 65 forskrifter
Lov om motorferdsel i utmark med tilhørende 3 forskrifter	Hundeloven med tilhørende 2 forskrifter

Lista er ikke uttømmende.

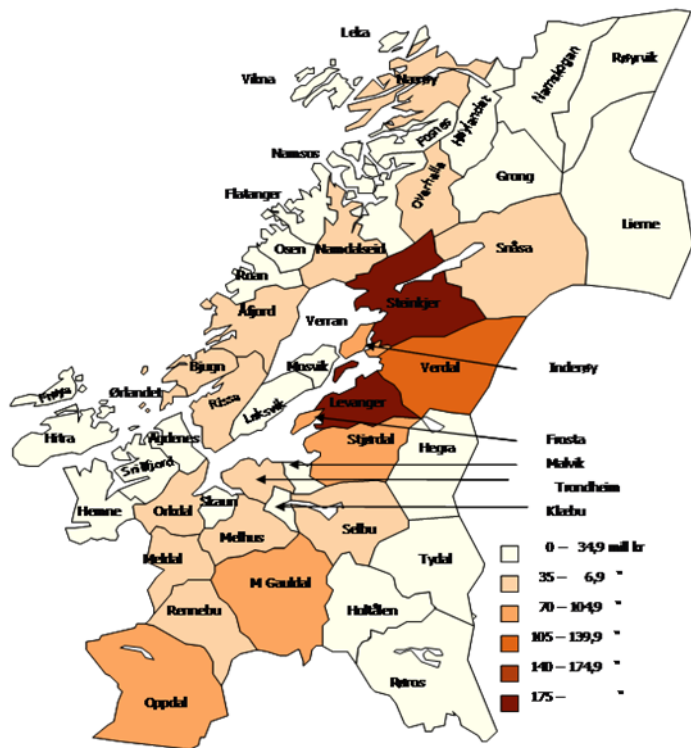
Kommunen som førstelinjetjeneste betyr at saker og klagesaker mottas og behandles lokalt før de eventuelt videresendes til Fylkesmannen for endelig vedtak i saken. I tillegg har enheten en viktig veiledersrolle både faglig og saklig. I 2010 gjennomførte [Riksrevisjonen](#) undersøkelse av måloppnåelse og styring i jordbruket. Riksrevisjonen konkluderte med at mye saksbehandling var for dårlig, noe som igjen har ført til at kravet til kommunenes saksbehandling er skjerpet. Oppfølging av dette skjer gjennom forvaltningskontroller ved Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.

2.6 Landbrukets rolle i samfunnsutviklingen

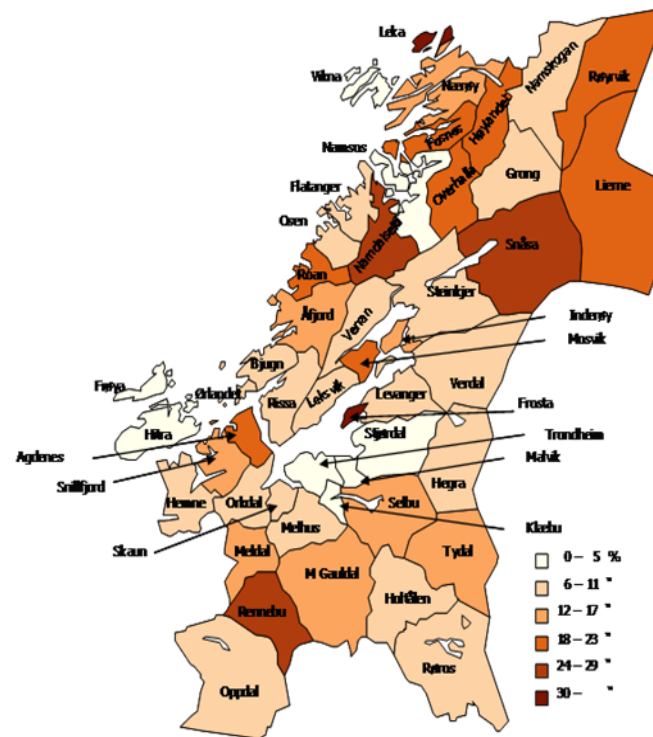
Landbrukets viktigste rolle for mennesket og samfunnet har gjennom alle tider vært å produsere mat, skogsvirke, energi, tjenester og felles goder. Både som forbruker og samfunnsborger berøres enkeltpersoner daglig av landbrukssektoren. Andre næringer og sektorinteresser påvirkes igjen av landbrukets sysselsettingseffekt. Landbruket bidrar til bosetting og sysselsetting over hele landet, og har en sentral rolle i utvikling og bevaring av mange lokalsamfunn. De siste tiår har landbruket og tilhørende industri

gjennomgått en voldsom strukturrasjonalisering noe som har ført til færre aktive gårdsbruk, større driftsenheter og mer leiejord. Denne situasjonen vil utfordre samfunnsutviklinga i lokalsamfunna våre i alle deler av landet. Figur 1 og 2 gir et klart bilde av landbrukets betydning for Levanger og Verdal i sysselsetting og verdiskaping.

Figur 1. Verdiskaping i ant. Millioner kroner.

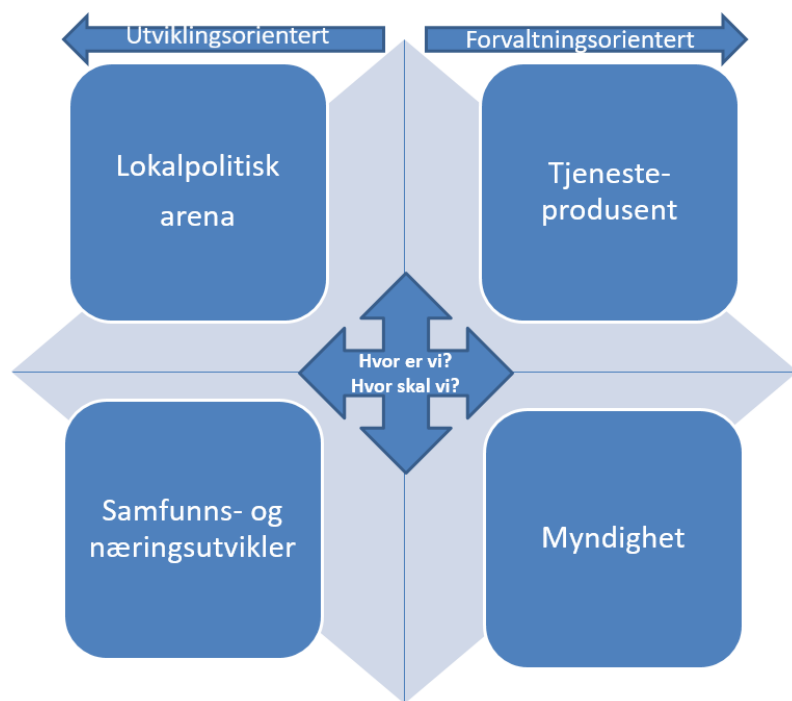
Figur 2. Sysselsetting landbruk i andel av total sysselsetting.

2.7 Kommunens rolle i samfunnsutviklingen

Kommunen er tillagt et lokalt ansvar for gjennomføringa av norsk landbrukspolitik. Gjennom å være beslutningsmyndighet på en rekke områder der man tidligere bare innstilte, har ansvaret for samfunnsutviklingen i større grad blitt tillagt den kommunale landbruksforvaltningen. Dette gjelder saker i innen lovverk som; jordloven, konsesjonsloven, skogloven og odelsloven.

En av de største utfordringer enheten har er dobbeltrollen som oppleves når man både skal håndtere utvikling innen landbruksnæringen og i neste øyeblikk være forvaltnings- og kontrollmyndighet for den samme næringen. Figur 3 gir et bilde av den sammensatte rollen enheten skal balansere. Forvaltningsoppgaver er lovpålagte

MÅ-oppgaver, mens utviklingsoppgaver i mindre grad er lovpålagte og oftere blir bortprioritert ved underbemanning. For best mulig å kunne ivareta samfunns- og næringsutviklingen bør imidlertid enheten produsere innen hver av kategoriene.

Figur 3. Landbruksforvaltningens rolle i samfunnsutviklingen.

Lokalpolitisk arena:

Viktig å være kunnskapsformidler og å synliggjøre næringas utfordringer og behov for lokalpolitikere.

Samfunns- og næringsutvikling:

En aktiv støttespiller og diskusjonspart ved nybygging, nydyrking, vurdering av utvidelse av drift, ect. Viktig at kommunen sitter med kontaktnettverk for bonden og fungerer som «olje i maskineriet».

Tjenesteprodusent:

Utvide en fagkompetanse og veiledningsplikt. Ivareta oppgaver som f.eks. oppdateringer av gårdskart.

Myndighet:

Forvalte og praktisere lovverk og kontrolloppgaver tillagt kommunene.

Levanger og Verdal står for tilsammen		
	av Trøndelag	av Landet
Folketall	7,6%	0,66 %
Svineproduksjon	40,9%	6,9%
Kyllingprod	29,2%	8,0%
Melkekyr	10,9%	2,3%
Sau	9,7%	1,1%
Verpehøner	18,4%	3,7%
Kornareal	21,3%	3,4%
Potetareal	29,2%	3,6%
Grønnsaksareal	22,7%	2,2%

3 MÅLBILDET FOR ÅR 2030

Levanger og Verdal har i 2030 styrket sin rolle som viktige landbrukskommuner gjennom å ha økt produksjonen av viktige matvarer med gode, robuste produksjonsmiljø. Andelen av landets produksjon har økt i perioden for de fleste produksjoner. Kommunene har klart å opprettholde en jevn avvirkning i skogen og avvirkning av kulturskogen står nå for tur.

Landbruket er robust og omstillingsdyktig, og har en sterk posisjon i kommunene.

Næringsplanen og kommunenes arbeid opp mot de store foredlingsvirksomhetene i kommunene har ført til at de har styrket sin posisjon og sikrer videre forutsigbarhet og arbeidsplasser. Kommuneorganisasjonene og næringslivet kjennetegnes av innovasjonskultur. Den store interessen for innovasjon har ført til nyutvikling av produkter og det tas i bruk ny teknologi og nye samarbeidsformer for å nå mål og visjoner. Det er stort fokus på matvarekvalitet, og det er kommet egen merkevare for matvarer fra Innherred. Samlet sett har dette ført til at rekrutteringa til landbruket har bedret seg fram mot 2030.

Fagenhet landbruk og kommunen har vært en viktig bidragsyter for utviklinga i landbruket og har i et godt samspill med næringa tilbydd kvalitetssikret kompetanse og ressurser til å møte næringa når det behøves.

Landbruket har et godt samarbeid innad og med samfunnet i regionen. Grunnskolen og barnehagene har faste samarbeidsrutiner, og det er gårder som har rendyrka sin driftsform for viktige samfunnsoppgaver utenom landbruksproduksjon. Landbruket har praksismuligheter og arbeidsplasser for ungdommer og voksne, har godt samarbeid med NAV og videregående skoler.

Landbruket bidrar gjennom velholdt kulturlandskap og godt rykte til at kommunenes attraktivitet og bolyst øker. Det er økt fokus på tilgang til kulturlandskapet, det åpnes stadig nye gang og turveger gjennom landskapet.

Fokus på matproduksjon gjør at det omdisponeres lite areal til boligbygging og næringsareal, men kravet til bedre kommunikasjoner gjør at det tas dyrka mark til traseer for veg og jernbane. Det kompenseres med at nydyrkinga har økt i perioden.

Landbruket som en del av klimaløsningen, har et miljøfokus med gode rutiner og en godt etablert grunntanke om forebyggende arbeid mot landbruksforurensning og klimagasser.

Samsvar mellom arealdisponering og samfunnsutvikling og prioritering av grønne verdier, har gitt kommunene en moderne infrastruktur og et vedlikeholdt kulturlandskap. Det tilbys attraktive boligområder og varierte botilbud, blant annet i form av felles boligfelt mellom Levanger og Verdal. Og det er høy kvalitet og effektivitet på de digitale kommunikasjonssystemene. Utviklingen av vegger, jernbane, havneforhold, sjøveistransport og av Værnes lufthavn har ført til god kommunikasjon og gode transportløsninger.

Som følge av gode pendlermuligheter er arbeidsregionen utvidet til Trondheim-Steinkjer.

Innbyggerne, inkludert en stor andel pensjonister, deltar på sosiale kulturarenaer, og er aktive, tilfredse og slutter opp om lokaldemokratiet.

4 UTFORDRINGER OG MULIGHETER

Utfordringer beskrives ut fra kommunens felles utfordringer i Planstrategien, situasjonen i landbruket, utfordringer fremkommet gjennom kartlegginger, årsrapporter, forskning og dokumentasjon og som følge av nasjonale og regionale føringer jfr. dokumenter som er lenket i del 1. Faktorene kan i større eller mindre grad påvirke utviklingen av landbruket i tiden fremover.

For å se på utfordringsbildet for landbruket i Verdal og Levanger ble det i tillegg opprettet en gruppe bestående av fagfolk, politikere og aktører fra landbruket som har vært med i prosessen.

4.1 Velferdsstat under press

Norge er et kostbart land å produsere mat i på grunn av klima, topografi, arrondering og høye lønnskostnader. De siste tiårene har landbruket strukturrasjonalisert gjennom å bli færre gårdbrukere med større enheter og effektivisert driften for å opprettholde lønnsomheten.

4.2 Kompetanse, innovasjon og ledelse

I dagens samfunn med tilgangen til teknologi og kommunikasjon gjør bygdeungdom mer bevisste yrkesvalg. Dette fører til flere gårdbrukere uten formalkompetanse, med endra behov for tilførsel av ny kunnskap.

Gode produksjonsmiljøer oppstår i landbruksklynger. Færre bønder som driver *mer* jord og lengre avstander mellom produksjonene utfordrer samhandling og kunnskapsutveksling gårdbrukere imellom.

Landbruket har et stort behov for investeringer. Løsdriftskravet innen 2034 for melkeproduksjon er et av eksemplene, sammen med den generelle tilpasningen til dagens struktur og teknologi.

I Innherredsregionen finnes et stort potensiale for det grønne skiftet, der landbruket kan ha en avgjørende rolle. Det er viktig å skape arenaer der samhandling med annet næringsliv gir rom for utvikling og innovasjon med avfallsprodukter fra en næring over til jordforbedrer for jordbruk og skog.

4.3 Samferdsel og mobilitet

Ny E6 gjennom Verdal og Levanger er fastsatt i [planprogram for ny E6 fra Åsen nord til Mære](#). Statens vegvesen startet arbeidet med å utarbeide kommunedelplaner med konsekvensutredning (KU). Flere av forslagene til veitraséer vil kunne komme til å legge beslag på store jordbruksarealer.

Roknesvollen, Levanger
Foto av Hanne Holthe Munkeby

4.4 Folkehelse og sosial ulikhet

I et verdenssamfunn der mat er en knapphetsressurs, oppstår metoder for matproduksjon som setter «trygg mat»-perspektivet i fare. I andre land ser man en omfattende antibiotikabruk, genmodifisert mat og mat som ikke kan spores. Videre er god plantehelse og dyrehelse en forutsetning for trygg matproduksjon.

Landbrukets tjenesteproduksjon og landbrukets arealer/kulturlandskap kan benyttes til lærings- og mestringsarena for ulike grupper, men benyttes i for liten grad selv om forskning tilsier god måloppnåelse for folkehelse.

Utenlandsk arbeidskraft har i noen bygdesamfunn gitt befolkningsvekst. Dette gir en mer sammensatt befolkning med ulik etnisk og kulturell bakgrunn, som igjen kan gi utfordringer i små lokalsamfunn, men også muligheter.

Bondens fysiske og psykiske helse kan skape utfordringer for bondens arbeidssituasjon. Landbruket ligger som nummer to på ulykkesstatistikken for yrkesaktive, kun forbigått av fiskerinæringa. Forskning viser at gårdbrukere kan ha økt risiko for å utvikle depresjon og samtidig vet man landbruksnæringa har slitt med en del yrkesrelaterte senskader. Dette skyldes blant annet en sårbar og risikofylt drift og ensomme bønder, som følge av stadig større bruk, økt effektivitet, lavere bemanning og større geografisk avstand mellom bøndene.

4.5 Demokrati, medvirkning og frivillighet

Landbruket er ei politisk styrt næring, der jordbruksavtale, tollsatser, kvoter, konsesjoner og markedsregulering er sentrale politisk styrte prosesser. Endringer i politisk styrte vilkår kan initieres nasjonalt, av skiftende regjeringer og politiske stemninger i Norge. Endringer internasjonalt innen verdens matvaresituasjon og internasjonale landbruks- og handelsavtaler vil igjen påvirke landbruket lokalt.

Kommunen må være kompetent og ha god kjennskap til tilskuddsordninger, lovverk, trender innen landbruket og samfunnet for øvrig for å utøve henvisnings- og nettverkskompetanse. Videre er gårdbrukere selvstendige næringsutøvere, det kreves at de er kjent med lovverk som de skal forholde seg til.

4.6 Attraktivitet og bolyst

Forskning viser at landbruk og levende bygder må ses i sammenheng (<http://structures.bygdeforskning.no/poster-strukturendringer-i-landbruket/>). Attraktivitet og bolyst i bygda fordrer inntektsmuligheter opp mot dagens arbeidsmarked og betinger også et stabilt, inkluderende, trygt og forutsigbart lokalsamfunn. Rekruttering til landbruket er avhengig av bygdas attraktivitet.

4.7 Arealdisponering

I perioden 2009-2015 ble det omdisponert 191 dekar fulldyrka mark i Levanger kommune og 220 dekar fulldyrka mark i Verdal kommune til andre formålet enn landbruk. I samme periode ble det godkjent nydyrket 881 dekar fulldyrka i Levanger og 850 dekar fulldyrka på Verdal. Utfordringen ligger i å bevare den beste dyrkajord, men samtidig

ha arealer gode nok til utbygging av infrastruktur, næringsarealer og boliger. De beste jordbruksarealene ligger der utbyggingspresset er størst, og derfor er det nettopp jorda med best kvalitet som bygges ned. Landbruksmeldingen (Meld. St. 11 2016-2017) fastsetter mål om økt matproduksjon og derav økte jordbruksarealer.

4.8 Globalisering

Kun 3 prosent av det norske landarealet defineres som dyrkbart, noe som gjør vår nasjonale matsikkerhet sårbar. Matvaresikkerhet i tråd med FN sin definisjon, videreføres som et overordnet mål i norsk landbruks- og matpolitikk i Landbruksmeldingen (Meld. St. 11 2016-2017).

Økt globalisering fører til forflytning av mennesker, dyr og varer over landegrensene. Import av levende dyr medfører alltid risiko for introduksjon av uønskede smittestoffer. Andelen papirproduksjon faller drastisk i verden med bakgrunn i den digitale revolusjonen. Dette vil kunne få konsekvenser for avsetning av massevirke.

4.9 Digitalisering

Det dukker stadig opp nye anvendelsesområder for teknologi som skal sikre landbruket mer effektivitet og bedre produksjonsmuligheter. For gårdbrukeren betyr dette at han må være omstillingsdyktig og villig til å sette seg inn i ny teknologi.

Tilskuddsordninger digitaliseres, noe som over tid kan føre til forenklet forvaltning for kommunen. For enkelte gårdbrukere med begrenset IKT-kunnskap byr dette på utfordringer.

4.10 Samfunnsikkerhet

Levanger og Verdal har mange områder knyttet opp til kvikkleire, skred og flom. For å ta vare på matjorda utføres det fra tid til annen tiltak som setter samfunnsikkerheten på spill. Manglende kompetanse på området kan få store konsekvenser.

Leiejord og langdistansekjøring med store traktorer og utstyr utfordrer infrastrukturen som ikke er godt nok egnet til å takle såpass stort utstyr og farlige trafikksituasjoner kan oppstå.

Digitalisering i alle produksjonsledd gjør gårdbrukerne mer sårbar overfor strømbrydd og datatekniske sammenbrudd.

4.11 Klima og miljø

FNs klimapanel slår fast at det meste av den globale oppvarmingen er menneskeskapt. Det forventes at oppvarmingen vil fortsette utover i dette århundret og føre til mer ekstremvær, mer nedbør, større fare for oversvømmelser, forurenet hav og stigning i det globale havnivået. Et villere klima kan føre til tap av bygninger, husdyr, avlinger og naturmangfold, nye skadedyr og sykdommer vil kunne dukke opp og tørke kan legge enorme arealer brakk.

Vannrammedirektivet har avdekket at Verdal og Levanger kommune har en del moderat til sterkt forurensede vassdrag og områder gradert med stor risiko for landbruksforurensning.

Dagens gjødselvarselskrift er utdatert i forhold til utviklingen innen landbruket og samfunnet. Et økt press på å ta imot biologisk avfall, samt endringer i bruksstrukturer og produksjoner gir et adskillig større press på jordbruksareal som spredeareal.

5 MÅL OG STRATEGIER

MÅL		
<p>Forvaltning</p> <p>En profesjonell, kunnskapsbasert og forutsigbar forvaltning for landbruksnæringa.</p>	<p>Utvikling</p> <p>Et attraktivt landbruk preget av gode produksjonsmiljøer, høyt kunnskapsnivå og stor innovasjonsevne.</p>	<p>Klima og miljø</p> <p>Et klimasmart landbruk med fokus på mulighetene i det grønne skiftet og redusert forurensning.</p>
STRATEGIER		
<p>Etablere tydelige føringer for god forvaltningsskikk gjennom en åpen, saklig og rask håndtering av regelverk og tilskuddsordninger.</p> <p>Invitere til samhandling med andre kommunale enheter, og med andre sektormyndigheter.</p> <p>Legge til rette for faglig oppdatering, kunnskapsutvikling og nettverksbygging for ansatte.</p> <p>Utvikle digitale løsninger for kommunikasjon og utveksling av kunnskap.</p> <p>Sikre at et balansert jordvern ivaretas i planprosesser. Omdisponering til infrastruktur prioriteres foran næringsareal og boligareal.</p> <p>Stimulere til at næringa i større grad benytter seg av tilskuddsordninger.</p> <p>Økt fokus på håndtering og forebygging av kriser og uønskede hendelser i landbruket.</p>	<p>Være en aktiv, positiv og krevende medspiller i utvikling av både enkeltbruk og landbruket som næring innen jord, skog og utmark.</p> <p>Stimulere til økt matproduksjonen med grunnlag i lokale ressurser, i tråd med regional målsetning om årlig vekst i produksjonen på minimum 1,5%.</p> <p>Stimulere til økt aktivitet og produksjon i skogbruket.</p> <p>Legge til rette for utvikling i nisjeproduksjon og alternativ næringsutvikling på gården.</p> <p>Bidra til å fremme landbruket som en attraktiv utdanningsvei og yrkesvalg for barn og unge.</p> <p>Legge til rette for og utvikle formell samhandling mellom kommune, landbruksnæring og andre aktuelle aktører.</p> <p>Bidra til å bygge opp landbrukets omdømme gjennom aktivt å synliggjøre og øke forståelse for landbruksnæringas betydning i samfunnet.</p>	<p>Sikre gode rutiner og samhandling internt i kommunen for håndtering av forurensningssaker.</p> <p>Bidra til økt kunnskap om klima- og miljøtiltak i landbruket.</p> <p>Stimulere til økt antall søkere til Regionalt miljøprogram og Spesielle miljøtiltak i jordbruket.</p> <p>Ta en aktiv rolle innen regionale klima- og miljøprosjekter.</p> <p>Bidra til et bærekraftig skogbruk som kombinerer kommersiell skogsdrift med miljøprofil.</p> <p>Bidra til rovdyrforvaltning i tråd med nasjonal politikk, anvendt på beste måte for våre samfunn.</p> <p>Kommunen skal sikre gode rutiner og etablere tydelige føringer for å møte miljøkravene i vannrammedirektivet.</p>

6 HANDLINGSPLAN MED TILTAKSDEL 2018-2021

Innherred samkommune opphører fra 01.01.2018. Fra og med da skal det etableres landbrukskontorer i de respektive kommunene Levanger og Verdal. Dette gjør det naturlig å utarbeide årlig handlingsplan med tiltaksdel i den enkelte kommune, gitt ut fra bemanning, lokale utfordringer og satsningsområder. Arbeidet skal igangsettes så snart landbrukskontorene har fått etablert seg og handlingsplan med tiltaksdel skal være på plass innen 1.august 2018. Det legges opp til en tett dialog med faglaga i slikt arbeid.

6.1 Behov for nye utredninger og prosjekter

På bakgrunn av utfordringsbildet, gitte mål med strategier og tiltak ser man behovet for følgende utredninger og prosjekter i planperioden:

- Ny utredning av erosjonsrisiko for kommunene (innspill gitt til Fylkesmannen våren 2017)
- Forvaltningsplan på grågås og kortnebbgås.
- Beitebruksplan for bedre ressursutnyttelse og økt matproduksjon
- Jakt i Levanger
- Plan for bruk, lagring og håndtering av biorest fra Ecopro og Biokraft.

Utredninger og prosjekter som er under arbeid:

- Hotran- redusert forurensning fra landbruket
- Hovedplan vei, Frosta. Tenkt ferdigstilt i løpet av 2018
- Sammen i kriser- mest klok, lite skadet. Ferdigstilles ved utgangen av 2017.
- Mer effektiv lisensfelling av jerv, samarbeidsprosjekt mellom Levanger, Verdal og Meråker.
- Jakt i Verdal.
- Opprydding i mindre avløpsanlegg langs Hotranvassdraget, samarbeidsprosjekt mellom landbruk og miljø.

7 LENKEDOKUMENTER, KUNNSKAPSGRUNNLAG

<p>Statlige føringer</p> <p>Lov om folkehelsearbeid</p> <p>Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne</p> <p>Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)</p> <p>Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker</p> <p>Plan- og bygningsloven</p> <p>Stortingsmelding nr. 20 (2006–2007) ”Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller”.</p> <p>Meld.St. 34(2012-2013) Folkehelsemeldingen «God helse – felles ansvar»</p>	<p>Regionale føringer</p> <p>Regional plan for folkehelse i Nord-Trøndelag 2015-2020</p> <p>Kommunale plan- og styringsdokumenter og andre relevante dokumenter</p> <p>Planstrategi 2017-2020</p> <p>Helhetlig samfunnsanalyse</p> <p>Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2030</p> <p>Økonomiplan Levanger kommune 2017-2020</p> <p>Økonomiplan Verdal kommune 2017-2020</p> <p>Kommunedelplan helse og omsorg 2015-2030 Levanger</p> <p>Kommunedelplan oppvekst 2015-2022 Levanger</p> <p>Kommunedelplan kultur 2015-2022 Levanger</p> <p>Kommunedelplan helse, omsorg og velferd 2015-2030 Verdal</p> <p>Kommunedelplan oppvekst 2015-2022 Verdal</p> <p>Kommunedelplan kultur 2015-2030 Verdal</p> <p>Beskrivelser av driftstiltak</p>
--	--